Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tieliikennelakiin tehtäväksi ajoneuvolainsäädännön kokonaisuudistuksen edellyttämät muutokset. Kokonaisuudistuksessa on tavoitteena lainsäädännön mukauttaminen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) mukaisesti Euroopan yhteisöjen (EY) ajoneuvojen rakennetta, varusteita ja käyttöä koskeviin direktiiveihin. Tavoitteena on lisäksi uudistaa norminantoa siten, että valtuudet alemmanasteisten säännösten ja määräysten antamiseen täsmennetään ja sääntelytasoja vähennetään. Samalla vaikeaselkoiseksi ja moniportaiseksi muuttuneen lainsäädännön luettavuutta parannetaan.

Lakiin ehdotetaan muutoksia myös sen johdosta, että autorekisterikeskus muuttuu liikelaitokseksi.

Henkilöautojen korroosionestoa koskevasta vaatimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen. Tarkoituksena on, että laki tulisi pääosin voimaan vuoden 1993 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Yleistä

Ajoneuvoja ja niiden käyttöä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus on valmisteilla liikenneministeriössä. Tarkoituksena on, että nykyinen ajoneuvoasetus (233/82) jaetaan kahteen asetukseen, joista toinen koskisi ajoneuvojen rakennetta ja varusteita ja toinen ajoneuvojen käyttöä tiellä. Ajoneuvoasetuksen täytäntöönpanosta annettu liikenneministeriön päätös (150/83), joka sisältää pääasiassa yksityiskohtaiset määräykset ajoneuvojen varusteiden ominaisuuksista ja hyväksymisvaatimuksista, sisällytettäisiin tarpeellisilta osin näihin asetuksiin.

Perusteena hankkeelle on lainsäädännön mukauttaminen ETA-sopimukseen mukaisesti EY:n ajoneuvojen rakennetta, varusteita ja käyttöä koskeviin direktiiveihin. Tavoitteena on lisäksi valtioneuvoston 9 päivänä lokakuuta 1986 tekemän periaatepäätöksen mukaisten norminantoperiaatteiden soveltaminen siten, että valtuudet alemmanasteisten säännösten ja määräysten antamiseen täsmennetään ja sääntelytasoja vähennetään. Samalla vaikeaselkoiseksi ja moniportaiseksi muuttuneen lainsäädännön luettavuutta parannetaan. Myös hallituksen esityksessä ehdotettu autorekisterikeskuksen muuttaminen liikelaitokseksi (HE 73/1992 vp) edellyttää tieliikennelain (267/81) muuttamista.

1.2. Kuljettajantutkinnot sekä ajoneuvojen hyväksyminen liikenteeseen, rekisteröinti ja valvonta

Autorekisterikeskuksen muuttuminen liikelaitokseksi edellyttää muutoksia kuljettajantutkintoja, rekisteröintiä ja katsastusta koskeviin säännöksiin. Pääosa muutoksista voidaan toteuttaa asetustasolla.

Tieliikennelaissa autorekisterikeskusta tai rekisteriviranomaista koskevat viittaukset korvattaisiin asiayhteydestä riippuen termeillä ajoneuvohallinto, kuljettajantutkintojen vastaanottaja, ajoneuvorekisterin pitäjä tai ajokorttirekisterin pitäjä. Autorekisterikeskuksen valtuutus tarkempien määräysten antamiseen ajoneuvojen rekisteröintiä ja katsastusta koskevien asetusten soveltamisesta poistettaisiin. Laitokselle jäisi luonnollisesti oikeus antaa sisäisiä toimintaohjeita omalle kenttäorganisaatiolleen sekä kansalaisille ohjeita, jotka eivät olisi sitovia.

Katsastusmiehellä on nykyisen lain mukaan sama toimivalta liikenteen valvonnassa kuin poliisimiehellä. Tämä toimivalta poistettaisiin, kun katsastusta tulevaisuudessa hoidettaisiin liiketoimintana.

1.3. Ajoneuvojen rakenne, varusteet ja käyttö

Ajoneuvo, moottorikäyttöinen ajoneuvo ja liikennetarvike on määritelty tieliikennelain 2 §:ssä. Yleiset ajoneuvojen rakennetta ja varusteita koskevat säännökset ovat 83 §:ssä, ajoneuvon liikenteeseen hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevat säännökset 84 §:ssä, ajoneuvon käyttämistä koskevat säännökset 86 §:ssä, ajoneuvon mittoja, painoja ja kuormaamista koskevat säännökset 87 §:ssä sekä säännökset liikennetarvikkeista 90 ja 91 §:ssä.

Edellä tarkoitetut säännökset nykyisessä laissa ovat hyvin yleisluontoisia. Yksityiskohtaisemmin on säännelty asetuksissa sekä ministeriöiden ja virastojen päätöksissä.

Ajoneuvoja ja liikennetarvikkeita koskevia määritelmiä ehdotetaan täsmennettäviksi.

Merkittävimmät ajoneuvojen rakennetta ja varusteita koskevat vaatimukset ehdotetaan sisällytettäviksi lakiin. Näitä vaatimuksia voitaisiin kuitenkin täydentää tai niistä myöntää poikkeuksia asetuksella esimerkiksi tietyn ajoneuvoluokan osalta.

Nykyisen lain 83 §:n 3 momentissa säädetään, että henkilöauton kori on hyväksytyllä tavalla suojattava syöpymistä vastaan. Tästä vaatimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi.

Ajoneuvojen mittoja, painoja ja kuormaamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi selkeällä ylikuorman kuljettamista koskevalla kiellolla.

1.4. Valtuudet tarkempien määräysten ja ohjeiden antamiseen

Tieliikennelain 108 §:n mukaan tarkemmat säännökset lain soveltamisesta annetaan asetuksella. Laissa valtuutetaan liikenneministeriö sallimaan puolustusvoimien tiellä suoritettavien harjoitusten osalta poikkeuksia lain säännöksistä ja antamaan määräyksiä muun muassa koululaiskuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Lain nojalla on annettu useita asetuksia muun muassa ajoneuvoasetus. Ajoneuvoasetuksen 69 §:n nojalla liikenneministeriö on antanut päätöksen asetuksen täytäntöönpanosta ja päätökset muun muassa linja-autojen rakenteesta ja varusteista (637/90) , matkailuautoista ja matkailukoreista (1207/90), polkupyöristä (304/86), paineilmajarruilla varustettujen autojen ja niihin kytkettävien perävaunujen jarrulaitteista (631/90) sekä ajoneuvon kuormakoreista, kuormaamisesta ja kuorman kiinnittämisestä (940/82).

Nykyisessä ajoneuvoasetuksessa sisäasiainministeriö on valtuutettu antamaan määräykset paloauton rakenteesta ja varusteista sekä sosiaali- ja terveyshallitus vahvistamaan vaatimukset sairasautolle. Autorekisterikeskus on valtuutettu antamaan ohjeita ajoneuvon rakenteen muuttamisesta, määräyksiä nastan pistovoiman mittaamisesta ja katsastustoimipaikoille ohjeita poikkeuslupien myöntämisestä. Tiehallitus on valtuutettu antamaan ohjeita erikoiskuljetusten suorittamisesta yleisillä teillä.

Ajoneuvoasetuksen täytäntöönpanosta annetussa liikenneministeriön päätöksessä autorekisterikeskus on valtuutettu asettamaan vaatimuksia ajoneuvon valurakenteisille pyörille, antamaan ohjeita valojen näkyvyyden mittaamisesta, varsinaisen perävaunun vetoon tarkoitetun vetolaitteen hyväksymisestä ja antamaan katsastuskonttoreille ohjeita poikkeuslupien myöntämisestä samoin kuin antamaan määräykset muun muassa taksamittarin rakenteesta, toiminnasta ja tarkkuudesta, sivusuojien rakenteesta sekä hinausauton valolaitteesta ja takapuskurin rakenteesta.

Nykyisessä ajoneuvolainsäädännössä ministeriöille ja virastoille on annettu valtuuksia tarkempien määräysten ja ohjeiden antamiseen monelta tasolta ja muun muassa liikenneministeriölle asetuksella annettua valtuutta edelleen delegoitu autorekisterikeskukselle. Tämän jatkodelegoinnin poistamiseksi ehdotetaan, että

ministeriöiden valtuudet määräysten ja ohjeiden antamiseen määriteltäisiin laissa. Valtuuksia kansalaisia sitovien normien antamiseen ei lainkaan annettaisi ministeriötä alemmalle viranomaiselle.

2. Asian valmistelu ja lausunnonantajat

Esitys on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä osana ajoneuvolainsäädännön kokonaisuudistushanketta. Alustavat luonnokset laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja 1.1. kohdassa tarkoitetuiksi asetuksiksi esiteltiin alan viranomaisille, järjestöille ja yrityksille kesällä 1991 pidetyssä asiantuntijaseminaarissa. Sen jälkeen ehdotus viimeisteltiin ja lähetettiin lausunnolle.

Lausuntoja pyydettiin valtiovarain-, sisäasiain-, ympäristö-, kauppa- ja teollisuus-, työ-, puolustus- sekä maa- ja metsätalousministeriöltä, tiehallitukselta, autorekisterikeskukselta, työsuojeluhallitukselta, ilmatieteen laitokselta, sosiaali- ja terveyshallitukselta, kansanterveyslaitokselta, pääesikunnalta, kilpailuvirastolta, kuluttajavirastolta, Valtionrautateiltä, Posti- ja telelaitokselta, Liikenneturvalta, Liikennevakuutusyhdistykseltä, alan tutkimuslaitoksilta, teollisuuden ja ajoneuvokaupan järjestöiltä, kuluttajajärjestöiltä, liikenne- ja kuljetusalan sekä kuljetustyöntekijäin järjestöiltä, ympäristönsuojelujärjestöiltä sekä ajoneuvojen ja niiden osien kotimaisilta valmistajilta.

Lausunnoissa ehdotettuun uudistukseen kokonaisuutena suhtauduttiin yleensä myönteisesti.

Lausunnoissa ehdotettiin lukuisia yksityiskohtaisia korjauksia sekä tieliikennelain muutosehdotukseen että asetusehdotuksiin. Korjausehdotukset on mahdollisuuksien mukaan lopullisessa esityksessä otettu huomioon. Sellaisia verrattain yleisesti esiintyneitä muutosehdotuksia, joissa toivottiin Suomen ETA-sopimuksesta huolimatta pitävän kiinni eräistä kansallisista, EY:n direktiivejä joko lievemmistä tai tiukemmista vaatimuksistaan taikka virastojen ja laitosten oikeudesta antaa kansalaisia sitovia normeja, ei kuitenkaan ole otettu huomioon. Myöskään lähinnä kuluttajatahojen toivomusta henkilöautojen korroosionestovaatimusten säilyttämisestä ei 83 §:n perustelujen yhteydessä esitetyistä syistä ole otettu huomioon.

Säännösehdotukset, jotka liittyvät autorekisterikeskuksen muuttumiseen liikelaitokseksi, on lisätty esitykseen tässä mainittujen valmisteluvaiheiden ja lausuntokierroksen jälkeen.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Autorekisterikeskuksen muuttuminen liikelaitokseksi aiheuttaa merkittäviä organisatorisia vaikutuksia. Ne on perusteellisesti käsitelty hallituksen esityksessä laiksi Autorekisterikeskuksesta, josta syystä niitä ei selosteta tässä.

Eräiden nykyisin autorekisterikeskuksessa hoidettavien norminantotehtävien siirtäminen liikenneministeriöön edellyttää yhden viran siirtoa autorekisterikeskuksesta liikenneministeriöön. Vastaavia virkasiirtoja tulee toteuttaa muistakin virastoista ministeriöihin, kun virastojen norminantotehtävät muillakin alueilla kuin ajoneuvomääräysten osalta lopetetaan.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

5. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Esitys liittyy eduskunnassa käsiteltävänä oleviin esityksiin laiksi Autorekisterikeskuksesta ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. *Määritelmiä.* Jäljempänä ehdotettavan 2 a §:n johdosta ehdotetaan pykälän otsikko muutettavaksi ja pykälästä poistettavaksi 12—14 kohta.

2 a §. *Ajoneuvojen ja liikennetarvikkeiden määritelmiä.* Tärkeimmät ajoneuvojen määrittelyt ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin ja erotettavaksi omaksi pykäläkseen. Täydennyksenä nykyisiin määrittelyihin ehdotetaan hinattava ajoneuvo, hälytysajoneuvo ja sotilasajoneuvo määriteltäväksi. Ehdotetut määritelmät vastaavat pääosin nykyiseen ajoneuvoasetukseen ja sotilasajoneuvoasetukseen (560/92) sisältyviä määritelmiä. Niitä on lisäksi täydennetty määrittelemällä hälytysajoneuvoksi myös sotilaspoliisiauto ja rajavartiolaitoksen tai tullin käytössä oleva auto sekä sotilasajoneuvoksi Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan tarkoitettu ajoneuvo.

69, 71 ja 82 d §. *Ajoharjoitteluradat, ajokortin luovuttaminen ja poikkeusluvat.* Ajoharjoitteluratojen hyväksyminen ja poikkeuksien myöntäminen ajokorttilupaa sekä ajo-oikeutta koskevista ikä- ja terveysvaatimuksista ehdotetaan siirrettäväksi autorekisterikeskukselta yleisperusteluihin viitaten erillisen ajoneuvohallinnon yksikköön. Kun myös kuljettajantutkinnot tulevat kilpailluksi liiketoiminnaksi, ehdotetaan ajokortin luovuttamisoikeus laajennettavaksi koskemaan katsastustoimipaikkojen lisäksi muita tutkinnon vastaanottajia. Liikenneministeriön valtuus tarkempien määräysten antamiseen kuljettajaopetuksesta ehdotetaan siirrettäväksi 71 §:stä 108 §:ään.

83 §. *Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja turvallisuusvarusteet.* Nykyistä säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi ajoneuvon rakennetta, varusteita ja ulkopuolista muotoa sekä ajoneuvon hallittavuutta ja hallintalaitteita koskevilla säännöksillä. Ajoneuvon rakenne, varusteet ja ulkopuolinen muoto eivät saisi olla sellaisia, että ne saattaisivat aiheuttaa vaaraa muille tiellä liikkujille. Hallintalaitteiden, mittarien ja merkkivalojen toiminnan ja sijoituksen tulisi olla siinä määrin standardisoituja, ettei poikkeuksellinen toimintatapa tai sijoitus voisi aiheuttaa haittaa tai vaaraa.

Pykäkässä lueteltaisiin kaikissa tai lähes kaikissa ajoneuvoissa vaadittavat turvallisuusrakenteet ja -varusteet, joista nyt säädetään ajoneuvoasetuksessa. Yleisesti vaadittavia rakenteita ja varusteita moottorikäyttöisessä ajoneuvossa olisivat luotettava ja varmatoiminen ohjauslaite, paloturvallinen polttoainejärjestelmä, äänimerkinantolaite, ohjaamossa ja matkustajatilassa kuljettajaa ja matkustajia suojaavat rakenteet ja laitteet, kuljettajalla riittävä näkyvyys eteen, sivuille ja taakse sekä umpinaisella ohjaamolla varustetussa ajoneuvossa tuulilasi ja tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi sen läpi. Kaikissa tai lähes kaikissa ajoneuvoissa vaadittaisiin luotettava ja tehokas käyttöjarru, kuormitusta vastaavat renkaat tai telat, tarkoituksenmukainen jousitus sekä tarpeelliset valot ja heijastimet.

Mainittujen rakenteiden ja varusteiden tarpeellisuus eri ajoneuvoluokissa vaihtelee voimakkaasti. Lisäksi ajoneuvoteknologia ja kansainväliset ajoneuvomääräykset kehittyvät nopeasti. Täten on tarkoituksenmukaista, että tässä pykälässä tarkoitettuja vaatimuksia voitaisiin tarpeen mukaan täydentää tai niistä myöntää poikkeuksia asetuksella.

Nykyisessä laissa olevasta vaatimuksesta henkilöauton korin suojaamisesta hyväksyttävällä tavalla syöpymistä vastaan ehdotetaan luovuttavaksi.

Henkilöautojen rakenteet ja rakennemateriaalit ovat kehittyneet sillä tavalla, ettei erityistä korroosionestoa vaadita, koska muovin ja sinkittyjen teräslevyjen käyttö on lisääntynyt. Automerkkien keskinäinen kilpailu on myös johtanut pitkiin ruostumattomuustakuisiin, joiden ei ole syytä uskoa olevan lain säännöksestä riippuvaisia.

Henkilöauton korin pakollista korroosionestokäsittelyä ei vaadita missään muussa Euroopan maassa. Suomalaisten ilmasto- ja keliolojen ei voida katsoa olevan enemmän korrosiota aiheuttavia kuin muiden Euroopan maiden merenrantaseutujen tai teollisuusalueiden olot. Korroosioneston vaatimista auton rekisteröinnin ehtona voitaisiin näin ollen pitää sellaisena kaupan teknisenä esteenä, jota saattaisi olla vaikea puolustaa esimerkiksi turvallisuusperusteilla.

83 a §. *Haitallisten päästöjen ja energiankulutuksen rajoittaminen.* Ympäristöhaittojen vähentämiseen tähtäävät yleissäännökset ehdotetaan sijoitettaviksi omaan pykäläänsä. Pykälässä mainittaisiin ajoneuvojen käytöstä aiheutuvat moottorista ja polttoainejärjestelmästä tu-

levat kaasumaiset päästöt, hiukkaspäästöt, melu ja radiohäiriöt sekä energiankulutus. Vastaavat asiat on mainittu nykyisen lain 83 §:n 1 momentissa.

Koska erityisesti ympäristömääräykset kehittyvät nopeasti ja kun Suomi muun muassa ETA-sopimuksen kautta on sitoutunut seuraamaan kansainvälisten ympäristömääräysten kehitystä, on tarkoituksenmukaista, ettei edellä tarkoitettujen päästöjen ja energiankulutuksen raja-arvoja yksityiskohtaisella tasolla anneta laissa. Raja-arvot annettaisiin tarpeen mukaan asetuksella.

83 b §. *Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet.* Sellaiset säännökset, jotka eivät suoraan liity liikenneturvallisuuteen tai ympäristöhaittojen vähentämiseen kuten vaatimus lukkolaitteesta, peruutuslaitteesta, nopeusmittarista tai ajopiirturista sekä valmistenumerosta ja valmistajan kilvestä ehdotetaan sijoitettaviksi tähän pykälään.

84 §. *Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti.* Nykyisen 84 §:n 2 momentin mukaan rekisteritiedot ja niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle joko suoraan tai ajoneuvon rekisteröintiasioiden hoitajan kautta. Vastaavasti on myös ilmoitettava ajoneuvoa koskevat muutokset.

Autorekisterikeskuksen muuttuessa vuoden 1993 alusta liikelaitokseksi tulee sana rekisteriviranomainen korvata termillä ajoneuvorekisterin pitäjä. Samalla autorekisterikeskuksen valtuus antaa kansalaisia sitovia normeja rekisteröintiä ja katsastusta koskevien määräysten soveltamisesta sekä poikkeuksia rekisteriotetta, rekisterikilpiä ja yksittäisen ajoneuvon rekisteröintiä ja katsastusta koskevista velvoitteista ehdotetaan poistettavaksi.

87 §. *Ajoneuvon mitat, massat ja kuormaaminen.* Nykyisessä lainsäädännössä käytetty sana paino ehdotetaan muutettavaksi tarkoitetun fysikaalisen suureen oikealla, SI-mittajärjestelmän mukaisella sanalla massa.

Pykälässä ehdotetaan aluksi säädettäväksi ajoneuvon turvallisen ja haitattoman kuormaamisen pääperiaatteet. Ne sisältyvät nykyiseen ajoneuvoasetukseen, mutta tärkeytensä johdosta soveltuvat paremmin laissa annettaviksi.

Pykälää ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi selkeällä ylikuorman kuljettamista koskevalla kiellolla. Vastaava yleinen kielto on nykyisessä ajoneuvoasetuksessa, mutta asian tärkeyden huomioon ottaen se ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Samalla kieltoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että selkeästi kielletään kuljetusreitillä mahdollisesti rajoitetun kuormituksen ylittäminen ja kuorman virheellinen sijoittaminen tai vetävän ajoneuvon massasta riippuvan hinattavan ajoneuvon massan ylittäminen.

Suurimmista sallituista mitoista ja massoista, kytkentämitoista ja muista kytkennän ehdoista sekä ajoneuvon kuormaamisesta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella, koska nämä raja-arvot ja ehdot muuttuvat usein muun muassa ajoneuvotekniikan kehityksen ja kansainvälisten sopimusten seurauksena.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi valtuus kuljettaa ylikuormassa oleva ajoneuvo liikenteen valvojan sopivaksi katsomaan paikkaan kuormituksen korjaamiseksi. Nykyinen asetuksen sanamuoto ei ahtaasti tulkiten anna tähän mahdollisuutta, vaan ylikuorma olisi purettava, paikan sopivuudesta riippumatta, siihen paikkaan, jossa liikenteen valvoja toteaa ylikuorman.

Nykyisen pykälän 2 momentin viittaus eläinten kuljetusta koskeviin säännöksiin ehdotetaan sijoitettavaksi pykälän 5 momentiksi.

90 ja 91 §. *Määräykset liikenneliikennetarvikkeista. Liikennetarvikkeen mallin hyväksyminen.* Ajoneuvosännösten ehdotetun uuden rakenteen johdosta liikenneministeriön valtuudet määrätä liikennetarvikkeiden ominaisuuksista ja varustamisesta hyväksymismerkinnällä käyvät tarpeettomiksi. Suurin osa kumottaviksi ehdotetuissa pykälissä tarkoitetuista säännöksistä annettaisiin asetuksella ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista. Muut tarvittavat valtuudet liikenneministeriölle annettaisiin 108 §:ssä.

92 §. *Ajoneuvoja ja liikennetarvikkeita koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälän 3 momentti ehdotetaan yksinkertaistettavaksi, koska sanamuodossa voidaan 2 a §:ään ehdotetun määritelmän jälkeen viitata sotilasajoneuvoon.

97 §. *Muut liikenteen valvojat.* Autorekisterikeskuksen muuttuessa liikelaitokseksi tulee katsastusmiehen toimivalta liikenteenvalvonnassa poistaa. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan tie- ja vesirakennushallituksen nimi muutettavaksi nykyistä tilannetta vastaavaksi ja sana paino korvattavaksi sanalla massa.

106 §. *Ilmoitus liikennerikosta koskevasta päätöksestä.* Autorekisterikeskuksen muuttuessa vuoden 1993 alusta liikelaitokseksi tulee termi ajokorttirekisteriä pitävä viranomainen korvata termillä ajokorttirekisterin pitäjä.

106 a §. *Muutoksenhaku.* Jäljempänä 106 b §:n kohdalla esitettävistä syistä ehdotetaan

pykälään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön päätöksistä haetaan muutosta valittamalla liikenneministeriöön. Ministeriön päätöksestä valitettaisiin korkeimppan hallinto-oikeuteen.

106 b §. *Ratkaisun siirtäminen eräissä tapauksissa.* Kuljettajantutkintoja, katsastuksia ja ajoneuvon rekisteröintejä koskevat ratkaisut tehdään yleensä liikelaitokseksi muuttuvan autorekisterikeskuksen kenttäorganisaatiossa eli katsastustoimipaikoissa. Tulevaisuudessa, kun kuljettajantutkinto-, katsastus- ja rekisteröintitehtävät avataan kilpailulle, näitä tehtäviä suoritetaan myös kilpailevissa yhteisöissä.

Kuljettajantutkintojen vastaanottoon liittyy tutkinnon edellytysten täyttymistä koskevaa, asiakirjoihin perustuvaa oikeusharkintaa, joka ratkaisee mahdollisuuden ajo-oikeuden saamiseen ja jolla on yksilön oikeusturvan kannalta olennainen merkitys. Asianosaisen eli asiakkaan ja kuljettajantutkinnon vastaanottaneen yhteisön tulisi voida tarvittaessa siirtää tämä harkinta autorekisterikeskuksen muuttuessa liikelaitokseksi sen erilliseen ajoneuvohallinnon yksikköön.

Vastaavasti ajoneuvojen rekisteröinti- ja muutoskatsastuksen yhteydessä tehdään asiakkaan kannalta taloudellisesti merkittäviä, usein riidanalaisiksi osoittautuneita ratkaisuja siitä, mihin ajoneuvoluokkaan ajoneuvo merkitään ja onko ajoneuvoon tehty rakenteen muutos hyväksyttävissä. Asiakkaan ja katsastuksen suorittaneen yhteistön tulisi voida tarvittaessa siirtää myös tällaiset ratkaisut ajoneuvohallinnon yksikön ratkaistaviksi.

Rekisteröintiasioihin ja erityisesti rekisteri-ilmoitusten vastaanottoon liittyy myös usein ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa (842/89) tarkoitettua rekisteröinnin edellytysten täyttymistä koskevaa, asiakirjoihin perustuvaa oikeusharkintaa, joka ratkaisee mahdollisuuden rekisteri-ilmoituksen hyväksymiseen ja merkinnän tekemiseen ajoneuvorekisteriin ja jolla on yksilön oikeusturvan kannalta olennainen merkitys. Tämäkin harkinta tulisi voida tarvittaessa siirtää normaalista poikkeavissa, yleensä runsaasti asiakirjoja sisältävissä tapauksissa ajoneuvohallinnon yksikölle.

108 §. *Valtuutussäännös.* Tarkemmat säännökset lain soveltamisesta annettaisiin kuten nykyisinkin asetuksella. Tätä valtuutta ehdotetaan 83 ja 83 a §:n perustelujen kohdalla mainituista syistä täydennettäväksi valtuudella säätää asetuksella muistakin kuin 83 §:ssä tarkoitetuista rakenteista ja varusteista ja myöntää niistä poikkeuksia sekä säätää ympäristöhaittojen raja-arvoista. Asetuksella säädettäisiin myös talvi- ja nastarenkaiden käytöstä sekä oikeudesta käyttää maastoajoneuvoa tiellä.

Valtuus nykyiseen tapaan säätää asetuksella renkaiden käytöstä on edelleen tarpeen rengas- ja nastateknologian sekä tien kunnossapidon nopean kehityksen johdosta.

Liikenneministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtuudet antaa epäselvissä tapauksissa määräyksiä ajoneuvojen luokittelusta ja kuljettajaopetuksen antamisesta sekä määrätä ajoneuvojen rakenteille, varusteille ja osille myönnettävistä kansainvälisistä hyväksymisistä, koululaiskuljetuksista, eräiden ajoneuvoluokkien rakenteesta ja varusteista sekä erikoiskuljetuksista, paineilmajarruista, ajoneuvon kuormaamisesta, nastarenkaan pistovoiman mittaamisesta, ajoneuvon rakenteen muuttamisesta, auton ja perävaunun mekaanisista kytkentälaitteista sekä pakokaasutodistusten vastavuoroisesta hyväksymisestä.

Sisäasianministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtuudet antaa määräyksiä pelastusauton, poliisiauton ja poliisimoottoripyörän rakenteesta ja varusteista. Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtuudet antaa tarkempia määräyksiä eläinten kuljettamisesta ja tähän tarkoitukseen käytettävien ajoneuvojen korirakenteesta sekä sosiaali- ja terveysministeriölle sairasauton rakenteesta ja varusteista.

Puolustusministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtuudet määritellä sotilasajoneuvoja ja määrätä sotilaskuljetuksista sekä antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä sotilasajoneuvoasetuksen soveltamisesta.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun 108 §:n 1 momentin nojalla annettaisiin asetukset ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista sekä ajoneuvojen käytöstä tiellä. Ajoneuvojen katsastuksesta annettua asetusta (843/89) ja ajoneuvojen rekisteröinnistä annettua asetusta (842/89) muutettaisiin siten, että autorekisterikeskuksen viranomaistehtävät, joita ei katsota asianmukaisiksi jättää liikelaitoksen suoritettaviksi, joko poistettaisiin tai siirrettäisiin sopivalle viranomaiselle. Vastaavat tarkistukset tehtäisiin ajokorttiasetukseen

(845/90). Nykyisen 108 §:n nojalla on annettu myös sorilasajoneuvoasetus (560/92).

Autorekisterikeskuksen muuttuminen liikelaitokseksi edellyttää myös liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun lain (570/78) tarkistamista.

Ajoneuvoasetuksen täytäntöönpanosta annettu liikenneministeriön päätös kumottaisiin ja 108 §:n 3—7 momentin nojalla pidettäisiin voimassa tai annettaisiin näissä momenteissa tarkoitetut määräykset.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 ja sen 83 §:n 3 momentti koskisi voimaantulopäivänä tai sen jälkeen käyttöön otettavaa ajoneuvoa. Autorekisterikeskus muuttuu liikelaitokseksi tuosta päivästä alkaen. ETA-sopimukseen liittyvät asetukset pyritään myös saattamaan tuolloin voimaan.

Lain 83 b §:ssä vaadittu traktorin perävaunun valmistenumero vaadittaisiin kuitenkin vasta vuoden 1994 alusta käyttöön otettavissa perävaunuissa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 2 §:n 12—14 kohta sekä 90 ja 91 §,

muutetaan 2 §:n 11 kohta, 69 §:n 2 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti, 82 d ja 83 §, 84 §:n 2 ja 3 momentti, 87 §, 92 §:n 3 momentti sekä 97, 106 ja 108 §,

sellaisina kuin niistä ovat 69 §:n 2 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti ja 82 d § 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (676/90), 84 §:n 2 momentti 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (723/91) ja 3 momentti 15 päivänä syyskuuta 1989 annetussa laissa (818/89), 92 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (873/87), 97 ja 108 § osittain muutettuina 19 päivänä toukokuuta 1989 annetulla lailla (449/89) sekä 106 § 22 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (435/91), sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 83 a, 83 b ja 106 b § sekä 106 a §:ään, sellaisena kuin se on 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetussa laissa (270/89), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Määritelmiä

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:

— — — — — — — — — — — — — — —

11) *jalankulkijalla* jalan, suksilla, rullasuksilla, luistimilla tai vastaavilla välineillä liikkuvaa ja potkukelkan, lastenvaunujen, leikkiajoneuvon, pyörätuolin tai vastaavan laitteen kuljettajaa sekä polkupyörän tai mopon taluttajaa; sekä

— — — — — — — — — — — — — — —

2 a §

Ajoneuvojen ja liikennetarvikkeiden määritelmiä

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:

1) *ajoneuvolla* maalla kulkemaan tarkoitettua laitetta, joka ei kulje kiskoilla;

2) *moottorikäyttöisellä ajoneuvolla* konevoimalla kulkevaa ajoneuvoa; moottorikäyttöisiä ajoneuvoja ovat moottoriajoneuvo, traktori, moottorityökone ja maastoajoneuvo;

3) *hinattavalla ajoneuvolla* moottorikäyttöisen ajoneuvon hinattavaksi rakennettua ajoneuvoa; hinattavia ajoneuvoja ovat perävaunu ja hinattava laite;

4) *hälytysajoneuvolla* valo- ja äänimerkinantolaittein erityisesti varustettua moottoriajoneuvoa; hälytysajoneuvoja ovat pelastus-, poliisi-, sotilaspoliisi- ja sairasauto, rajavartiolaitoksen tai tullin virkakäytössä oleva auto sekä poliisimoottoripyörä;

5) *sotilasajoneuvolla* puolustusvoimien pysyvässä hallinnassa olevaa ajoneuvoa sekä Suomessa olevaa Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan tarkoitettua ajoneuvoa; sekä

6) *liikennetarvikkeella* ajoneuvon rakenneosaa ja varustetta tai tienkäyttäjän henkilökohtaista suojavälinettä.

69 §

Ajoharjoitteluradat

— — — — — — — — — — — — — — —

Ajoharjoitteluradat hyväksyy Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikkö.

71 §

Ajokortin luovuttaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Ajokortin luovuttaa poliisi tai tutkinnon vastaanottaja sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ajokortin luovuttamisesta kuljettajatutkintoa vaatimatta ajo-oikeuden voimassaoloa jatkettaessa tai ulkomaista ajokorttia vastaavaan suomalaiseen ajokorttiin vaihdettaessa samoin kuin kuljettajantutkinnosta ja kuljettajaopetuksen tavoitteista säädetään asetuksella.

82 d §

Poikkeusluvat

Ajoneuvohallinnon yksikkö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksen ajokorttilupaa ja ajo-oikeutta koskevista ikä- ja terveysvaatimuksista.

83 §

Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja turvallisuusvarusteet

Liikenteessä käytettävän ajoneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen ja ajoneuvoja koskevien säännösten ja määräysten mukainen. Ajoneuvon rakenne, varusteet ja ulkopuolinen muoto eivät saa aiheuttaa vaaraa muille tiellä liikkuville.

Ajoneuvon tulee olla tavanomaisissa ajotilanteissa helposti hallittavissa. Hallintalaitteiden tulee olla siten rakennetut ja sijoitetut, että niiden käyttö ajon aikana on helppoa ja turvallista. Hallintalaitteet, mittarit ja merkkivalot eivät saa siinä määrin poiketa muiden samaan ryhmään kuuluvien ajoneuvojen järjestelmistä, että siitä olisi haittaa tai vaaraa.

Turvallista käyttämistä varten ajoneuvossa on oltava:

1) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa luotettava ja varmatoiminen ohjauslaite;

2) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa sekä auton ja liikennetraktorin perävaunussa, auton kevyttä perävaunua lukuun ottamatta, luotettava ja tehokas käyttöjarru;

3) renkaat ja vanteet tai telat, jotka vastaavat niille kohdistuvaa kuormitusta;

4) tarkoituksenmukainen, tarvittaessa erityisin laittein vaimennettu jousitus, jos moottoriajoneuvon suurin rakenteellinen nopeus on suurempi kuin 60 km/h tai jos hinattavan ajoneuvon nopeutta ei ole rajoitettu 60 km:iin/h tai sitä pienemmäksi;

5) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa paloturvallinen polttoainejärjestelmä;

6) tarpeelliset valot ja heijastimet sekä varoituskolmio, jos ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 500 kg;

7) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa äänimerkinantolaite;

8) moottorikäyttöisen ajoneuvon ohjaamossa ja matkustajatilassa kuljettajaa ja matkustajia törmäystilanteessa suojaavat rakenteet ja laitteet kuten riittävän lujasti kiinnitetyt istuimet ja ovet, riittävät pehmusteet ja pyöristykset niissä kohdissa, joihin kuljettaja tai matkustajat voivat satuttaa itsensä, samoin kuin autossa turvavyöt sekä henkilöauton etuistuimella pääntuki;

9) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa kuljettajalla riittävä näkyvyys eteen, sivuille ja taakse, tarvittaessa taustapeilien avulla tai muulla vastaavalla järjestelmällä; sekä

10) ajoneuvossa, jonka ohjaamo on umpinainen, tuulilasi ja tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi tuulilasin läpi kaikissa sääoloissa.

83 a §

Haitallisten päästöjen ja energiankulutuksen rajoittaminen

Ajoneuvon käytöstä aiheutuvien moottorista ja polttoainejärjestelmästä tulevien kaasumaisten päästöjen, hiukkaspäästöjen, melun ja radiohäiriöiden on oltava mahdollisimman vähäiset.

Ajoneuvo ei saa kuluttaa tarpeettomasti energiaa.

83 b §

Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet

Autossa, moottoripyörässä ja mopossa on oltava laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Vähintään nelipyöräisessä moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on oltava peruutuslaite.

Autossa, liikennetraktorissa ja moottoripyörässä on oltava nopeusmittari tai ajopiirturi.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja sen perävaunussa tulee olla valmistenumero. Autossa ja sen perävaunussa tulee lisäksi olla valmistajan kilpi sekä mopossa tyyppikilpi.

84 §

Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti

— — — — — — — — — — — — — —

Ajoneuvon maahantuoja ja valmistaja sekä omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan rekisteritiedot ja niissä tapahtuneet muutokset ajoneuvorekisterin pitäjälle tai ajoneuvonrekisteröintiasioiden hoitajalle siten kuin asetuksella säädetään. Omistajan tai haltijan toimeksiannosta velvollisuus ilmoituksen tekemiseen siirtyy tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitetulle yritykselle. Ajoneuvoa koskevat muutostiedot on aina ilmoitettava ajoneuvorekisterin pitäjälle tai ajoneuvonrekisteröintiasioiden hoitajalle, jollei muutos koske rekisteristä poistettua ajoneuvoa.

Asetuksella säädetään ajoneuvojen rekisteröintiin liittyvien päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä tai autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumero- tai siirtokilvin sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa.

87 §

Ajoneuvon mitat, massat ja kuormaaminen

Ajoneuvo on kuormattava siten, ettei kuorma voi vaarantaa henkilöitä, vahingoittaa omaisuutta, laahata maata, pudota tielle, pölytä häiritsevästi tai aiheuttaa muuta siihen verrattavaa haittaa taikka synnyttää tarpeetonta melua.

Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei saa kuljettaa enempää henkilöitä kuin ajoneuvolle sallittu henkilökuorma sallii, ellei tästä erikseen toisin säädetä. Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei myöskään saa kuljettaa suurempaa kuormaa kuin tieliikenteessä sallitut mitat, ajoneuvon akselille tai telille kohdistuvat massat, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa taikka kuljetukselle myönnetty asianmukainen poikkeuslupa sallii. Akselille ja telille kohdistuva massa sekä ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa eivät myöskään saa ylittää kuljetusreitillä sallittua suurinta arvoa. Kuorma on lisäksi sijoitettava siten, ettei sallittua akselille tai telille kohdistuvaa massaa taikka vetävän ajoneuvon massasta riippuvaa hinattavan ajoneuvon kytkentämassaa ylitetä.

Ajoneuvon suurimmista sallituista mitoista ja massoista, moottorikäyttöisen ja hinattavan ajoneuvon kytkentämitoista ja muista kytkennän ehdoista sekä ajoneuvon kuormaamisesta säädetään asetuksella.

Asetuksen säännösten vastaisesti kuormatun ajoneuvon saa kuljettaa liikenteen valvojan sopivaksi katsomaan paikkaan ylikuorman purkamiseksi tai virheellisen kuormauksen korjaamiseksi.

Eläinten kuljettamisesta moottorikäyttöisellä ja hinattavalla ajoneuvolla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

92 §

Ajoneuvoa ja liikennetarvikkeita koskevien säännösten soveltaminen

— — — — — — — — — — — — — —

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan sotilasajoneuvoihin ja -laitteisiin siten kuin asetuksella säädetään.

97 §

Muut liikenteen valvojat

Liikenneministeriön liikennettä valvomaan määräämällä virkamiehellä on virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93—96 §:n mukaan.

Tielaitoksen ajoneuvojen mittoja, massoja ja kuormituksia valvomaan määräämällä virkamiehellä on näissä virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93, 94 ja 96 §:n mukaan. Sama toimivalta on tulli- ja rajavartiomiehellä liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässään.

106 §

Ilmoitus liikennerikosta koskevasta päätöksestä

Jos joku tuomitaan rangaistukseen tai tuomioistuimen päätöksellä määrätään ajokieltoon moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljetettaessa tehdystä liikennerikoksesta, päätöksestä on ilmoitettava ajokorttirekisterin pitäjälle oikeusministeriön määräämällä tavalla.

106 a §

Muutoksenhaku

— — — — — — — — — — — — — —

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön päätöksestä haetaan muutosta valittamalla liikenneministeriöön.

— — — — — — — — — — — — — —

106 b §

Ratkaisun siirtäminen eräissä tapauksissa

Asianosainen voi siirtää kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksiä, ajoneuvon luokitusta, ajoneuvon rakennemuutoksen hyväksyttävyyttä sekä ajoneuvon rekisteritiedon merkitsemisen edellytyksiä koskevan asian ratkaisun ajoneuvohallinnon yksikön tehtäväksi.

108 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella. Asetuksella säädetään myös talvi- ja nastarenkaiden käytöstä sekä oikeudesta käyttää maastoajoneuvoa tiellä. Asetuksella voidaan säätää muistakin kuin 83 §:ssä säädetyistä turvallisuuden lisäämiseksi tarpeellisista rakenteista ja varusteista sekä sallia niistä poikkeuksia. Asetuksella voidaan myös säätää kaasumaisten päästöjen, hiukkasten, melun, radiohäiriöiden ja energiankulutuksen enimmäisarvoista.

Liikenneministeriö voi puolustusministeriön esityksestä sallia tiellä suoritettavien puolustusvoimien harjoituksien osalta poikkeuksia tämän lain säännöksistä.

Liikenneministeriö voi antaa määräyksiä:

1) epäselvissä tapauksissa ajoneuvon luokittelusta;

2) kuljettajaopetuksen antamisesta;

3) ajoneuvojen rakenteille, varusteille ja osille myönnettävistä kansainvälisistä hyväksymisistä;

4) koululaisten ja päivähoidossa olevien lasten kuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä, milloin nämä kuljetukset saavat valtion tai kunnan tukea;

5) matkailuauton, linja-auton ja museoajoneuvon rakenteesta ja varusteista;

6) erikoiskuljetusajoneuvoista ja erikoiskuljetusten suorittamisesta;

7) paineilmajarruista;

8) ajoneuvon kuormaamisesta ja kuorman kiinnittämisestä;

9) nastarenkaan pistovoiman mittaamisesta;

10) ajoneuvon rakenteen muuttamisesta;

11) auton ja perävaunun mekaanisista kytkentälaitteista; sekä

12) ulkomaisen viranomaisen antamien pakokaasutodistusten vastavuoroisesta hyväksymisestä.

Sisäasiainministeriö antaa määräykset pelastusauton, poliisiauton ja poliisimoottoripyörän rakenteesta ja varusteista.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräykset eläinten kuljettamisesta moottorikäyttöisessä ja hinattavassa ajoneuvossa sekä tähän tarkoitukseen käytettävien ajoneuvojen korirakenteesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset sairasauton rakenteesta ja varusteista.

Puolustusministeriö määrää epäselvissä tapauksissa, milloin sotilasajoneuvoa on pidettävä erikoisajoneuvona, panssariajoneuvona tai hinattavana erikoislaitteena ja antaa tarvittaessa sitä koskevat määräykset. Puolustusministeriö antaa myös määräykset sotilaskuljetuksista kuorma- ja pakettiautolla ja voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä sotilasajoneuvoasetuksen (560/92) soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 83 §:n 3 momentin vaatimukset koskevat kuitenkin vain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen käyttöön otettavaa ajoneuvoa ja 83 b §:n 4 momentin vaatimus valmistenumerosta traktorin perävaunussa 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen käyttöön otettavaa perävaunua.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Liikenneministeri *Ole Norrback*

Liite

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 2 §:n 12—14 kohta sekä 90 ja 91 §,

muutetaan 2 §:n 11 kohta, 69 §:n 2 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti, 82 d ja 83 §, 84 §:n 2 ja 3 momentti, 87 §, 92 §:n 3 momentti sekä 97, 106 ja 108 §,

sellaisina kuin niistä ovat 69 §:n 2 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti ja 82 d § 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (676/90), 84 §:n 2 momentti 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (723/91) ja 3 momentti 15 päivänä syyskuuta 1989 annetussa laissa (818/89), 92 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (873/87), 97 ja 108 § osittain muutettuina 19 päivänä toukokuuta 1989 annetulla lailla (449/89) sekä 106 § 22 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (435/91), sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 83 a, 83 b ja 106 b § sekä 106 a §:ään, sellaisena kuin se on 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetussa laissa (270/89), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	2 §
	Määritelmiä
Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
11) *jalankulkijalla* jalan, suksilla, rullasuksilla, luistimilla tai vastaavilla välineillä liikkuvaa ja potkukelkan, lastenvaunujen, leikkiajoneuvon, pyörätuolin tai vastaavan laitteen kuljettajaa sekä polkupyörän tai mopon taluttajaa;	11) *jalankulkijalla* jalan, suksilla, rullasuksilla, luistimilla tai vastaavilla välineillä liikkuvaa ja potkukelkan, lastenvaunujen, leikkiajoneuvon, pyörätuolin tai vastaavan laitteen kuljettajaa sekä polkupyörän tai mopon taluttajaa; *sekä*
*12) **ajoneuvolla** maalla kulkemaan tarkoitettua laitetta, joka ei kulje kiskoilla;*	(12—14 koht. kumotaan)
*13) **moottorikäyttöisellä ajoneuvolla** konevoimalla kulkevaa ajoneuvoa;*	
*14) **liikennetarvikkeella** ajoneuvon rakenneosaa ja varustetta tai tienkäyttäjän henkilökohtaista suojavälinettä; sekä*	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	2 a §
	Ajoneuvojen ja liikennetarvikkeiden määritelmiä
	Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:
	1) ajoneuvolla maalla kulkemaan tarkoitettua laitetta, joka ei kulje kiskoilla;
	2) moottorikäyttöisellä ajoneuvolla konevoimalla kulkevaa ajoneuvoa; moottorikäyttöisiä ajoneuvoja ovat moottoriajoneuvo, traktori, moottorityökone ja maastoajoneuvo;
	3) hinattavalla ajoneuvolla moottorikäyttöisen ajoneuvon hinattavaksi rakennettua ajoneuvoa; hinattavia ajoneuvoja ovat perävaunu ja hinattava laite;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) hälytysajoneuvolla valo- ja äänimerkinan tolaittein erityisesti varustettua moottoriajoneuvoa; hälytysajoneuvoja ovat pelastus-, poliisi-, sotilaspoliisi- ja sairasauto, rajavartiolaitoksen tai tullin virkakäytössä oleva auto sekä poliisimoottoripyörä;

5) sotilasajoneuvolla puolustusvoimien pysyvässä hallinnassa olevaa ajoneuvoa sekä Suomessa olevaa Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan tarkoitettua ajoneuvoa; sekä

6) liikennetarvikkeella ajoneuvon rakenneosaa ja varustetta tai tienkäyttäjän henkilökohtaista suojavälinettä.

69 §

Ajoharjoitteluradat

— — — —

Voimassa oleva laki

soveltuva ja sellainen, että sen käytöstä aiheutuva melu ja ilman pilaantuminen jää mahdollisimman vähäiseksi sekä ettei sen käytöstä aiheudu muuta haittaa tahi kohtuutonta energian kulutusta.

Ehdotus

nen. Ajoneuvon rakenne, varusteet ja ulkopuolinen muoto eivät saa aiheuttaa vaaraa muille tiellä liikkuville.

Ajoneuvon tulee olla tavanomaisissa ajotilanteissa helposti hallittavissa. Hallintalaitteiden tulee olla siten rakennetut ja sijoitetut, että niiden käyttö ajon aikana on helppoa ja turvallista. Hallintalaitteet, mittarit ja merkkivalot eivät saa siinä määrin poiketa muiden samaan ryhmään kuuluvien ajoneuvojen järjestelmistä, että siitä olisi haittaa tai vaaraa.

Turvallista käyttämistä varten ajoneuvossa on oltava:

1) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa luotettava ja varmatoiminen ohjauslaite;

2) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa sekä auton ja liikennetraktorin perävaunussa, auton kevyttä perävaunua lukuun ottamatta, luotettava ja tehokas käyttöjarru;

3) renkaat ja vanteet tai telat, jotka vastaavat niille kohdistuvaa kuormitusta;

4) tarkoituksenmukainen, tarvittaessa erityisin laittein vaimennettu jousitus, jos moottoriajoneuvon suurin rakenteellinen nopeus on suurempi kuin 60 km/h tai jos hinattavan ajoneuvon nopeutta ei ole rajoitettu 60 km:iin/h tai sitä pienemmäksi;

5) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa paloturvallinen polttoainejärjestelmä;

6) tarpeelliset valot ja heijastimet sekä varoituskolmio, jos ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 500 kg;

7) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa äänimerkinantolaite;

8) moottorikäyttöisen ajoneuvon ohjaamossa ja matkustajatilassa kuljettajaa ja matkustajia törmäystilanteessa suojaavat rakenteet ja laitteet, kuten riittävän lujasti kiinnitetyt istuimet ja ovet, riittävät pehmusteet ja pyöristykset niissä kohdissa, joihin kuljettaja tai matkustajat voivat satuttaa itsensä, autossa turvavyöt sekä henkilöauton etuistuimella pääntuki;

9) moottorikäyttöisessä ajoneuvossa kuljettajalla riittävä näkyvyys eteen, sivuille ja taakse, tarvittaessa taustapeilien avulla tai muulla vastaavalla järjestelmällä; sekä

10) ajoneuvossa, jonka ohjaamo on umpinainen, tuulilasi ja tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi tuulilasin läpi kaikissa sääoloissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

83 a §

Haitallisten päästöjen ja energiankulutuksen rajoittaminen

Ajoneuvon käytöstä aiheutuvien moottorista ja polttoainejärjestelmästä tulevien kaasumaisten päästöjen, hiukkaspäästöjen, melun ja radiohäiriöiden on oltava mahdollisimman vähäiset.

Ajoneuvo ei saa kuluttaa tarpeettomasti energiaa.

83 b §

Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet

Autossa, moottoripyörässä ja mopossa tulee olla laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Henkilöauton kori on hyväksytyllä tavalla suojattava syöpymistä vastaan.

Autossa, moottoripyörässä ja mopossa on oltava laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Vähintään nelipyöräisessä moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on oltava peruutuslaite.

Autossa, liikennetraktorissa ja moottoripyörässä on oltava nopeusmittari tai ajopiirturi.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja sen perävaunussa tulee olla valmistenumero. Autossa ja sen perävaunussa tulee lisäksi olla valmistajan kilpi sekä mopossa tyyppikilpi.

84 §

Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti

— —

Ajoneuvon maahantuoja ja valmistaja sekä omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan rekisteritiedot ja niissä tapahtuneet muutokset rekisteriviranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Omistajan tai haltijan toimeksiannosta velvollisuus ilmoituksen tekemiseen siirtyy tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitetulle yritykselle. Ajoneuvoa koskevat muutostiedot on aina ilmoitettava rekisteriviranomaiselle, jollei muutos koske rekisteristä poistettua ajoneuvoa.

Asetuksella säädetään ajoneuvojen rekisteröintiin liittyvien päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä tai autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumero- tai siirtokilvin sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa. *Autorekisterikeskus antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset ajoneuvojen rekisteröintiä ja katsastusta koskevien asetusten säännösten soveltamisesta sekä poikkeuksista*

Ajoneuvon maahantuoja ja valmistaja sekä omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan rekisteritiedot ja niissä tapahtuneet muutokset *ajoneuvorekisterin pitäjälle tai ajoneuvon rekisteröintiasioiden hoitajalle* siten kuin asetuksella säädetään. Omistajan tai haltijan toimeksiannosta velvollisuus ilmoituksen tekemiseen siirtyy tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitetulle yritykselle. Ajoneuvoa koskevat muutostiedot on aina ilmoitettava *ajoneuvorekisterin pitäjälle tai ajoneuvon rekisteröintiasioiden hoitajalle,* jollei muutos koske rekisteristä poistettua ajoneuvoa.

Asetuksella säädetään ajoneuvojen rekisteröintiin liittyvien päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä tai autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumero- tai siirtokilvin sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa.

Voimassa oleva laki

rekisteriotetta, rekisterikilpiä ja yksittäisen ajoneuvon rekisteröintiä ja katsastusta koskevista velvoitteista.

87 §

Ajoneuvon mitat, painot ja kuormaaminen

Ajoneuvon suurimmista sallituista mitoista ja painoista sekä ajoneuvon kuormaamisesta säädetään asetuksella.

Eläinten *ja tavaran* kuljettamisesta moottorikäyttöisellä ja hinattavalla ajoneuvolla on lisäksi voimassa, mitä siitä *on* erikseen säädetty.

90 §

Määräykset liikennetarvikkeista

Liikenneministeriö antaa määräykset liikennetarvikkeiden teknisistä ja muista ominaisuuksista, kun se on tarpeen liikenneturvallisuuden edistämiseksi tai liikenteen haittojen vähentämiseksi.

Ehdotus

87 §

Ajoneuvon mitat, ***massat*** *ja kuormaaminen*

Ajoneuvo on kuormattava siten, ettei kuorma voi vaarantaa henkilöitä, vahingoittaa omaisuutta, laahata maata, pudota tielle, pölytä häiritsevästi tai aiheuttaa muuta siihen verrattavaa haittaa taikka synnyttää tarpeetonta melua.

Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei saa kuljettaa enempää henkilöitä kuin ajoneuvolle sallittu henkilökuorma sallii, ellei tästä ole erikseen toisin säädetty. Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei myöskään saa kuljettaa suurempaa kuormaa kuin tieliikenteessä sallitut mitat, ajoneuvon akselille tai telille kohdistuvat massat, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa taikka kuljetukselle myönnetty asianmukainen poikkeuslupa sallii.Akselille ja telille kohdistuva massa sekä ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa eivät myöskään saa ylittää kuljetusreitillä sallittua suurinta arvoa. Kuorma on lisäksi sijoitettava siten, ettei sallittua akselille tai telille kohdistuvaa massaa taikka vetävän ajoneuvon massasta riippuvaa hinattavan ajoneuvon kytkentämassaa ylitetä.

Ajoneuvon suurimmista sallituista mitoista ja *massoista, moottorikäyttöisen ja hinattavan ajoneuvon kytkentämitoista ja muista kytkennän ehdoista* sekä ajoneuvon kuormaamisesta säädetään asetuksella.

Asetuksen säännösten vastaisesti kuormatun ajoneuvon saa kuljettaa liikenteen valvojan sopivaksi katsomaan paikkaan ylikuorman purkamiseksi tai virheellisen kuormauksen korjaamiseksi.

Eläinten kuljettamisesta moottorikäyttöisellä ja hinattavalla ajoneuvolla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

91 §

Liikennetarvikkeen mallin hyväksyminen

Liikenneministeriö voi määrätä, että liikennetarvikkeen on oltava malliltaan viranomaisen hyväksymä ja vahvistetulla hyväksymismerkinnällä varustettu.

Ehdotus

(kumotaan)

92 §

Ajoneuvoa ja liikennetarvikkeita koskevien säännösten soveltaminen

— —

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan erityisiin sotilastarkoituksiin rakennettuihin, valtiolle kuuluviin ajoneuvoihin ja laitteisiin siten, kuin asetuksella säädetään.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan *sotilasajoneuvoihin ja -laitteisiin* siten kuin asetuksella säädetään.

97 §

Muut liikenteen valvojat

Liikenneministeriön liikennettä valvomaan määräämällä virkamiehellä *sekä autorekisterikeskuksen määrämällä katsastustehtäviä hoitavalla virkamiehellä* on virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93—96 §:n mukaan.

Tie- ja vesirakennushallituksen ajoneuvon mittoja, painoja valvomaan määräämällä virkamiehellä on näissä virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93, 94, 96 §:n mukaan. Sama toimivalta on tulli- ja rajavartiomiehellä liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässään.

97 §

Muut liikenteen valvojat

Liikenneministeriön liikennettä valvomaan määräämällä virkamiehellä on virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93—96 §:n mukaan.

Tielaitoksen ajoneuvojen mittoja, *massoja* ja kuormituksia valvomaan määräämällä virkamiehellä on näissä virkatehtävissään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 93, 94 ja 96 §:n mukaan. Sama toimivalta on tulli- ja rajavartiomiehellä liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässään.

106 §

Ilmoitus liikennerikosta koskevasta päätöksestä

Jos joku tuomitaan rangaistukseen tai tuomioistuimen päätöksellä määrätään ajokieltoon moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljetettaessa tehdystä liikennerikoksesta, päätöksestä on ilmoitettava ajokorttirekisteriä pitävälle viranomaiselle oikeusministeriön määräämällä tavalla.

106 §

Ilmoitus liikennerikosta koskevasta päätöksestä

Jos joku tuomitaan rangaistukseen tai tuomioistuimen päätöksellä määrätään ajokieltoon moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljetettaessa tehdystä liikennerikoksesta, päätöksestä on ilmoitettava *ajokorttirekisterin pitäjälle* oikeusministeriön määräämällä tavalla.

106 a §

Muutoksenhaku

— —

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön päätöksestä haetaan muutosta valittamalla liikennemiönisteriöön.

— —

Voimassa oleva laki

108 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella. Asetuksella säädetään myös oikeudesta käyttää maastoajoneuvoa tiellä.

Liikenneministeriö voi puolustusministeriön esityksestä sallia tiellä suoritettavien puolustusvoimien harjoituksien osalta poikkeuksia tämän lain säännöksistä.

Liikenneministeriö voi antaa *tarkempia* määräyksiä koululaisten ja päivähoidossa olevien lasten kuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä, milloin nämä kuljetukset saavat valtion tai kunnan tukea.

Ehdotus

106 b §

Ratkaisun siirtäminen eräissä tapauksissa

Asianosainen voi siirtää kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksiä, ajoneuvon luokitusta, ajoneuvon rakennemuutoksen hyväksyttävyyttä sekä ajoneuvon rekisteritiedon merkitsemisen edellytyksiä koskevan asian ratkaisun ajoneuvohallinnon tehtäväksi.

108 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella. Asetuksella säädetään myös *talvi- ja nastarenkaiden käytöstä sekä* oikeudesta käyttää maastoajoneuvoa tiellä. *Asetuksella voidaan säätää muistakin kuin 83 §:ssä säädetyistä turvallisuuden lisäämiseksi tarpeellisista rakenteista ja varusteista sekä sallia niistä poikkeuksia. Asetuksella voidaan myös säätää kaasumaisten päästöjen, hiukkasten, melun, radiohäiriöiden ja energiankulutuksen enimmäisarvoista.*

Liikenneministeriö voi puolustusministeriön esityksestä sallia tiellä suoritettavien puolustusvoimien harjoituksien osalta poikkeuksia tämän lain säännöksistä.

Liikenneministeriö voi antaa määräyksiä:

1) epäselvissä tapauksissa ajoneuvon luokittelusta;

2) kuljettajaopetuksen antamisesta;

3) *ajoneuvojen rakenteille, varusteille ja osille myönnettävistä kansainvälisistä hyväksymisistä;*

4) koululaisten ja päivähoidossa olevien lasten kuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä, milloin nämä kuljetukset saavat valtion tai kunnan tukea;

5) matkailuauton, linja-auton ja museoajoneuvon rakenteesta ja varusteista;

6) erikoiskuljetusajoneuvoista ja erikoiskuljetusten suorittamisesta;

7) paineilmajarruista;

8) ajoneuvon kuormaamisesta ja kuorman kiinnittämisestä;

9) nastarenkaan pistovoiman mittaamisesta;

10) ajoneuvon rakenteen muuttamisesta;

11) auton ja perävaunun mekaanisista kytkentälaitteista; sekä

12) ulkomaisen viranomaisen antamien pakokaasutodistusten vastavuoroisesta hyväksymisestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sisäasiainministeriö antaa määräykset pelastusauton, poliisiauton ja poliisimoottoripyörän rakenteesta ja varusteista.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräykset eläinten kuljettamisesta moottorikäyttöisessä ja hinattavassa ajoneuvossa sekä tähän tarkoitukseen käytettävien ajoneuvojen korirakenteesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset sairasauton rakenteesta ja varusteista.

Puolustusministeriö määrää epäselvissä tapauksissa, milloin sotilasajoneuvoa on pidettävä erikoisajoneuvona, panssariajoneuvona tai hinattavana erikoislaitteena ja antaa tarvittaessa sitä koskevat määräykset. Puolustusministeriö antaa myös määräykset sotilaskuljetuksista kuorma- ja pakettiautolla ja voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä sotilasajoneuvoasetuksen (560/92) soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 83 §:n 3 momentin vaatimukset koskevat kuitenkin vain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen käyttöön otettua ajoneuvoa ja 83 b §:n 4 momentin vaatimus valmistenumerosta traktorin perävaunussa vain 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen käyttöön otettavaa perävaunua.